

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS RĖMIMO FONDO ĮSTATYMO NR. X-1260 PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS KULTŪROS TARYBOS
ĮSTATYMO NR. XI-2218 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymo Nr. X-1260 pripažinimo netekusiu galios įstatymo (toliau – KRF įstatymo pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymo Nr. XI-2218 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – LKT įstatymo pakeitimo projektas) projektai (toliau kartu – įstatymų projektai arba Projektai) teikiami įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimą Nr. KT187-N15/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų, kuriais reguliuojamas tam tikrų programų, fondų arba institucijų finansavimas, nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo nutarimas) ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 72.2 papunktį. Taip pat nuo 2012 m. taikant Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymą praktikoje ir keičiantis kultūros strateginio planavimo metodikai ir kultūros bendruomenei – susikūrus aktyvioms nevyriausybinėms kultūros lauko organizacijoms, dalis galiojančio Lietuvos kultūros tarybos įstatymo nuostatų yra koreguotinos siekiant efektyvesnės ir skaidresnės Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) veiklos.

Projektų tikslas – užtikrinti efektyvią LKT tolesnę veiklą įgyvendinant Konstitucinio Teismo nutarimą.

Projektų uždaviniai:

1. panaikinti Kultūros rėmimo fondą;
2. papildyti Lietuvos kultūros tarybos įstatymą nuostatomis, užtikrinančiomis Kultūros rėmimo fondo lėšomis vykdytos veiklos tęstinumą;
3. praplėsti LKT ekspertų bazę, užtikrinti LKT veiklą LKT pirmininkui negalint eiti pareigų ir supaprastinti LKT narių susirinkimo narių pakeitimo kadencijos metu procesus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektus parengė Kultūros ministerijos Profesionaliosios kūrybos ir tarptautiškumo politikos grupės vadovė Janina Krušinskaitė, tel. 8 608 45515, el. p. janina.krusinskaite@lrkm.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Kultūros rėmimo fondo įstatyme yra nustatyta, kad šiuo metu veikia Kultūros rėmimo fondas, o LKT kultūros ministro nustatyta tvarka priima sprendimus dėl šio fondo lėšų skyrimo.

Lietuvos kultūros tarybos įstatyme yra numatyta, kad LKT, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos kultūros rėmimo fondo įstatymu, administruoja Kultūros rėmimo fondo lėšas. Kultūros rėmimo fondo įstatyme taip pat numatyta, kad ne daugiau nei 4 procentai atitinkamų metų šio fondo lėšų gali būti naudojamos ekspertų paslaugos ir tyrimų išlaidoms apmokėti. Įsigaliojus Konstitucinio Teismo nutarimui Kultūros rėmimo fondo įstatymas ir atitinkamos Lietuvos kultūros

tarybos įstatymo nuostatos tampa nebeaktualios, nes nurodyta šio fondo lėšų šaltinių procentinė išraiška (esminis Kultūros rėmimo fondo įstatymo reguliavimo objektas) neteko galios.

Lietuvos kultūros tarybos įstatyme yra numatyta, kad LKT savininko teises ir pareigas, išskyrus sprendimus dėl Tarybos reorganizavimo ir likvidavimo, kuriuos priima Vyriausybė, įgyvendina Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Toks reglamentavimas neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 punkto.

Lietuvos kultūros tarybos įstatyme taip pat yra numatyta, kad LKT metinis veiklos planas derinamas su Lietuvos kultūros ir meno taryba. Taip pat šis planas derinamas su Vyriausybės programa, Valstybės ilgalaikės raidos strategija, Kultūros ministerijos strateginiu veiklos planu ir kitais Kultūros ministerijos dokumentais. Toks strateginių dokumentų įvardinimas yra perteklinis.

Šiuo metu Lietuvos kultūros tarybos įstatyme nustatyta, kad du LKT narių susirinkimo narių rinkėjus deleguoja Lietuvos mokslo taryba. Atsižvelgiant į LKT funkcijas ir jų skirtį nuo Lietuvos mokslo tarybos funkcijų, siūloma atsisakyti šios nuostatos. Taip pat atitinkamai nustatyta, kad vietoj iš pareigų atleisto LKT narių susirinkimo nario naujas narys yra renkamas šiame įstatyme nustatyta tvarka. Taikant tokį reglamentavimą kiekvieno nario keitimas užtrunka mažiausiai 3 mėnesius, per kuriuos LKT turi priimti sprendimus esant ne pilnai narių susirinkimo sudėčiai, o tai neigiamai veikia sprendimų priėmimo procesą, nes kiekvienas LKT narių susirinkimo narys turi skirtingas kompetencijas skirtingose meno ir (ar) kultūros srityse.

Lietuvos kultūros tarybos įstatyme nustatyta, kad priimdama sprendimus LKT pasitelkia ekspertus, kurie negali būti kultūros ir meno organizacijų vadovai, taigi apribojamos LKT galimybės pasitelkti ekspertus, kurie yra įkūrę ar vadovauja kultūros ir meno organizacijoms. LKT taip pat turi nustatyti ir su kultūros ministru suderinti bendrą ekspertų skaičių, šis reguliavimas yra netinkamas, nes LKT ekspertus pasitelkia pagal poreikį.

Šiame įstatyme taip pat numatyta, kad Taryba priima sprendimus, jeigu posėdyje ar apklausoje dalyvauja ne mažiau nei 8 nariai. Toks reglamentavimas apriboja Tarybos veiklą tuo atveju, kai Tarybos kadencijos metu prireikia pakeisti ženklių Tarybos narių skaičių.

Taip pat šiame įstatyme nustatyta, kad LKT administracijos vadovo pareigybė gali būti steigiamą prireikus, taigi nėra prievolės LKT turėti administracijos vadovą. Atitinkamai nėra numatytas LKT pirmininko pavadavimas jam negalint eiti pareigų, jį atleidus arba jo nepaskyrus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projektais siūloma panaikinti Kultūros rėmimo fondą ir atitinkamai šio fondo lėšų naudojimą reglamentuojančią Lietuvos kultūros tarybos įstatyme esančią LKT funkciją. LKT finansavimas numatomas valstybės biudžeto lėšomis ir kitomis teisėtai įgytomis lėšomis.

LKT įstatymo pakeitimo projekte numatoma, kad kultūros ir meno tyrimams įgyvendinti, LKT veiklai administruoti ir kitoms su LKT veikla susijusioms išlaidoms apmokėti skiriama lėšų dalis negali viršyti 10 procentų LKT biudžeto. Toks reglamentavimas siūlomas siekiant balanso LKT biudžete tarp pagrindinės LKT veiklos – kultūros ir meno projektų ir kūrėjų finansavimo ir jos administracinių sąnaudų.

Projekte taip pat siūloma atsisakyti valstybės strateginių dokumentų išvardijimo ir nurodymo suderinti planą su šiais dokumentais, nes keičiantis strateginio planavimo metodikai kinta ir dokumentų pavadinimai, tad tai didintų administracinę naštą, kuri būtų patiriama ateityje keičiant dėl šios priežasties įstatymą. Taip pat projektu siūloma atsisakyti nuostatos, kad sprendimus dėl LKT reorganizavimo ir likvidavimo priima Vyriausybė, ir taip suderinti Lietuvos kultūros tarybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo reglamentavimą.

Siekiant didinti nevyriausybinių kultūros ir meno organizacijų atstovavimą, LKT įstatymo pakeitimo projektu siūloma Lietuvos mokslo tarybos deleguotus rinkėjus pakeisti nevyriausybinių kultūros ir meno organizacijų atrinktais rinkėjais. Taip pat siūloma, atsižvelgiant į tai, kad rinkimų

organizavimas keičiant LKT narių susirinkimo narį kadencijos metu reikalauja daug laiko, kandidatą atrinkti iš 20 rinkėjų atrinkto kandidatų sąrašo, neorganizuojant naujų rinkimų.

LKT įstatymo pakeitimo projektu siūloma atsisakyti apribojimo, kad LKT ekspertu negali būti kultūros ar meno organizacijos vadovas. Toks apribojimas nepagrįstai apriboja galimų pasitekti ekspertų skaičių, nes kultūros ir meno srityje veikia labai daug įstaigų, turinčių vieną ar keletą darbuotojų.

Taip pat siūloma atsisakyti perteklinio reglamentavimo, kad Taryba turėtų suderinti ekspertų, kuriuos pasitelkia, skaičių su Kultūros ministerija. Toks reglamentavimas mažintų administracinę naštą.

LKT įstatymo pakeitimo projektu taip pat siūloma nustatyti, kad Taryba sprendimus priimtų 2/3 einančių pareigas narių balsais. Atkreiptinas dėmesys, kad kadencijos metu keičiantis ženkliam Tarybos narių skaičiui reikalavimas, kad dalyvautų 8 nariai, gali būti neįgyvendinamas. Tačiau taip pat siūloma, kad sprendimus priimant paprasta dalyvaujančių Tarybos narių balsų dauguma, jie būtų priimami ne mažiau kaip 5 Tarybos narių balsais.

Atsižvelgiant į LKT veiklos apimtį ir LKT pirmininko funkcijų gausą, siekiant optimalios LKT veiklos, LKT įstatymo pakeitimo projektu siūloma nustatyti, kad LKT administracijos struktūroje privalomai būtų administracijos vadovo pareigybė. Atitinkamai nustatant, kad šis asmuo pavaduoja LKT pirmininką jam negalint eiti pareigų, pirmininką atleidus ar jo nepaskyrus.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas pateikiamas atskirame dokumente. Neigiamų priimtų įstatymų projektų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai įtakos korupcijai ir šalies kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektai įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Keisti kitų įstatymų, priimti naujus ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nenumatoma įvesti naujų terminų.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir neprieštaruja Europos Sąjungos teisės aktams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Kultūros ministras iki 2021 m. gruodžio 31 d. turės pakeisti:

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. gruodžio 12 d. įsakymą Nr. ĮV-882 „Dėl Lietuvos kultūros tarybos nuostatų“;
2. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymą Nr. ĮV-904 „Dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių patvirtinimo“;
3. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. birželio 13 d. įsakymą Nr. ĮV-488 „Dėl tolygios kultūrinės raidos įgyvendinimo regionuose tvarkos aprašo patvirtinimo“;
4. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. sausio 16 d. įsakymą Nr. ĮV-27 „Dėl Lietuvos kultūros tarybos narių susirinkimo narių rinkimų tvarkos“.

Lietuvos kultūros taryba iki 2021 m. gruodžio 31 d. turės pakeisti:

1. Lietuvos kultūros tarybos 2019 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 4LKT-8(1.3) „Dėl kvotų apskritims nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
2. Lietuvos kultūros tarybos 2019 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 4LKT-9(1.3) „Dėl kvotų finansuojamoms sritis nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
3. Lietuvos kultūros tarybos 2021 m. balandžio 14 d. nutarimą Nr. 4LKT-7(1.3E) „Dėl Ekspertų atrankos aprašo patvirtinimo“;
4. Lietuvos kultūros tarybos 2020 m. rugsėjo 21 d. nutarimą Nr. 4LKT-12(1.3E) „Dėl Ekspertų darbo grupių sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
5. Lietuvos kultūros tarybos pirmininko 2018 m. vasario 22 d. įsakymą Nr. VĮ-9(1.1E) „Dėl Ekspertų darbo reglamento patvirtinimo“;
6. Lietuvos kultūros tarybos pirmininko 2017 m. gruodžio 20 d. įsakymą Nr. VĮ-80(1.1E) „Dėl Stebėsenos ir analizės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų pakeitimų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

2021 m. gegužės 21 d. LKT ir Kultūros ministerija organizavo forumą, kuriame buvo aptarta LKT veikla ir pritarta įstatymų projektais siūlomiems sprendimams.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai: „Lietuvos kultūros taryba“, „kultūros ir meno projektų finansavimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.